

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IV. De Jure Divino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

ARTICULUS IV.

De Jure Divino;

SUMMARIUM.

38. Jus Poſitivum vel Divinum vel Humanum:
 39. Inter eaque notabiles differentia ſunt.
 40. Divinum aut Novum aut Vetus,
 41. Veterisque triplicia ſunt præcepta:
 42. Ex quibus Moralia etiam Chriſtiana nos obligant.
 43. Judicialia & Cæremonialia mortua:
 44. Et ex his quadam mortifera ſunt.
 45. Nova Legis præcepta pleraque Divina:
 46. Quædam merè Apoſtolica ſunt.
 47. Veteris præcepta omnia.
 48. Et ipſa etiam Repudij permiſſio Divina eſt.

38. **P**oſitivum Jus, ut n. 11. monui, partitione Theologica & ſubtilioribus etiam ICT^s hodie probatâ, dividitur in Poſitivum Divinum & Humanum; repetenda enim in priori diviſionis membro eſt vox Poſitivum; ne Divinum hoc jus confundatur cum Naturali: quòd, cum à Naturæ authore Deo humanis mentibus ſit inditum, Divinum dici etiam ipſum poteſt.

Jus Poſitivum Divinum eſt, quòd à Deo rerum omnium Conditor, vel humani generis Redemptore Chriſto Domino, quatenus Deus & homo eſt, immediatè conditum, & vel ab ipſomet, vel angelorum aut hominum miniſterio promulgatum eſt. Humanum autem, quòd homines à Deo acceptâ poteſtate condiderunt ac promulgârunt: ſive, quòd obli-

gandi vim immediatè obtinet à libera voluntate hominis, publica authoritate aliquid præcipientis vel prohibentis, Molina *Tract. 1. de I. & I. D. 5. n. 2.* & Suarez *Lib. 1. de LL. cap. 3. n. 17. & 17.* à quibus utriusque conditoribus deſumitur Ratio duplicis differentia inter hæc jura intercedentis, quia illud ſive Divinû, ſaltem Novi Teſtamenti, imprimis ferè, ut Naturale, omnes: iſtud ſive Humanum Illas duntaxat gentes ſpectat & obligat, quæ ſui Conditoris poteſtati gubernativa ſive jurisdictioni Subjiciuntur, Vallens. *in Jur. Canon. Proæm. S. 4. n. 7.* Deinde, ut cit. Suarez *lib. 9. cap. 4. n. 11.* advertit, Jus Divinum ad actus etiam merè internos extenditur; quòd ejus conditor Dominus Deus ipſorum etiam cordium & cogitationum ſcrutator ſit & iudex, *psalm. 7. v. 10.* ab humano autem directe præcipi nequeant actus interni qui cum externis non ſunt conjuncti; quòd legislatoris merè humani, ſicut cognitioni, ſic etiam poteſtati externi tantum actus ſubjiciantur, ut *Lib. 1. Tit. 2. n. 39.* ſtatueretur.

Jus Divinum rurfus aliud Vetus eſt & aliud Novum. Jus Vetus eſt, quòd Deus in Veteri Teſtamento à ſe ipſo conditum per Angelos Moysen aut Prophetas tradidit populo Judaico; ut ad finem æternæ beatitudinis, per fidem in Chriſtum obtinendæ, diſponeretur: quòd jus continet triplicis generis præcepta, Moralia, Cæremonialia, Judicialia. Moralia dicuntur, quæ directionem morum & iſtorum ſecundum rectæ rationis dictamen conformationem reformationemque ſpectant, ut ſunt præcepta Decalogi relata *Exodi cap. 20. an. 3.* Cæremonialia, quæ determinant tempus ritus & cæremonias ſive modos debitum Deo cultum exhibendi: cujuſmodi ſunt, quæ præcipiunt in *Levitico de Sacerdotibus ac*
 Levi.

Levitis, de festivitatibus Pascha, Sabbathi, Enceniorum Azymorum &c. de sacrificiis & multiplici genere hostiarum enarrantur. Judicialia, quæ ad Politicum regimen Reipublicæ, Justitiæque administratione, tam in Criminalibus quam in Civilibus causis spectant: cujusmodi præcepta multa Exodi cap. 21. & seqq. referuntur.

- Ex præceptis istis Moralia revera
 42. sunt præcepta sive dictamina luminis & Rationis Naturalis cum tempore, quod omnis caro corruerat viam suam, multum obscurati, & à legislatore Deo in cordibus hominum denuo excitati; & propterea vim, quam obtinuerunt in Veteri, in Novo quoque Testamento retinuerunt, & obligant etiam Christianos, quatenus sunt leges, non Testamenti Veteris, sed Juris Naturalis, istiusque claræ interpretationes, ut cum S. Thoma 1. 2. q. 98. art. 5. tradunt Covarruvias Libro 1. Var. cap. 17 n. 1. & cit. Suarez cap. 11. n. 20.
- Cæremonialia & Judicialia, opere Redemptionis nostræ per mortem Christi consummatò, etiam ipsa mortua sunt & abrogata; *Translato enim Veteris Testamenti Sacerdotio necesse fuit, ut etiam Legis Antiquæ seu Mosaicæ translatio fieret in Novam, prout ex S. Paulo ad Hebræos cap. 7. v. 12. refertur c. Translatio 3. de Constitut.* Quæ causa est; cur Christianos non obligent: nisi à legislatore Ecclesiastico resuscitata vivificentur: Sicut ex Judicialibus complura suscitata aut in Nova Lege retenta fuisse, ex c. 1. de Decimis, c. 1. de Homicidio, c. 1. de Adulter. c. 1. & seqq. de Injuriis &c. constat. Imo Cæremonialia saltem præcipua, quæ ad Sacrificia, Sacramenta & Sacerdotium pertinebant, & Veteris
 44. Legis Substantialia erant, quod Messiam primùm venturum, humani generis Redemptionem & Legem Gratiæ futuram, tanquam figuræ significent, & Christia-

næ Fidei veritati adferentur, non solum mortua sunt, sed mortifera quoque evaserunt; ut nullâ humanâ etiam Ecclesiasticâ autoritate resuscitari valeant & vivificari, ut cum cit. D. Angelico tradit Suarez cit. lib. 9. cap. 15. à n. 13.

Jus Divinum Novum est, quod Christus Dominus, Deus simul & homo in Novo Testamento condidit, & vel per seipsum vel per Apostolos promulgavit: cujus præcepta sunt de Fide Spe & Charitate, de dilectione inimicorum, de ritibus Substantialibus Sacrificij & Sacramentorum, & quæcunque ex ore Christi excepta Apostoli tradiderunt. *Accepta, inquam, ex ore Christi;* quia ea, quæ Apostoli ipsi, accepta à Christo potestate, tanquam Pastores & Rectores Ecclesiæ decreta reliquerunt, ut sunt Canones, qui dicuntur Apostolorum, præcepta de observanda die Dominica, de Jejunio Quadragesimali, de homicida & bigamo non ordinandis &c. ad Jus humanum Ecclesiasticum spectant, ut rectè adnotavit Molina cit. disp. 5. n. 1.

Neque obstat; quod de homicida & bigamo non ordinandis vel non assumendis ad Episcopatum præceptum in Sacris Literis contineatur; 1. Timoth. cap. 3. v. 2. & 3. *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse &c. Unius uxoris virum & non vinolentum, non percussorem &c.* Non, inquam, hoc obstat; quia in Actis & Epistolis Apostolorum non Domini duntaxat, sed quædam etiam ipsorum Apostolorum præcepta & consilia contineri, patet ex Actor. cap. 15. v. 29. ex illo S. Pauli, *Nam cateris ego dico, non Dominus;* 1. Corinth. cap. 7. v. 12. &c. *De Virginitate autem præceptum Domini non habeo: consilium autem do, ibid. v. 25.* Cujusmodi etiam præceptum de bigamo & homicida non ordinandis esse, desumitur ex eo: quod in
 Nova

Nova Lege, exceptis quæ ad Fidem & Sacramenta pertinent, non contineatur ullum præceptum Divinum, quod non etiã sit Naturale, ut cum S. Thoma 1. 2. q. 108. art. 1. Theologiçi axiomatis inſtar tradunt Covarruvias de Sponſal. p. 2. cap. 6. § 10. n. 2. & Suarez Lib. 10. de LL. cap. 2. à n. 4.

47. Dubium & controverſia eſt, an, ſicut Apoſtolica in Novi, ſic in Veteris Teſtamenti, quinque ſaltem Libris Moyſis, contentarum Legum aliqua fuerint juſ & præcepta merè humana; id enim affirmat Canus Lib. 2. Loc. Theolog. cap. 2. & à Moyſe quædam propriò arbitriò & Authoritate ſancita, eãdemque Repudii libellum introductum, deſumit ex Verbis Chriſti ad, propoſitam de Uxoris Repudio interrogationem reponentis, *Ad duritiam cordis veſtri permixti vobis Moyſes dimittere Uxores veſtras: ab initio autem non fuit ſic*, Matth. cap. 19. v. 8. Quin Salmeron in Acta Apoſtol. Tract. 61. & 62. Cæremonialium & Judicialium præceptorum pleraque, & Tiraquell. de Retract. præfat. n. 10. omnia Authoritate Moſaica inſtituta exiſtimat; quòd Lex Moyſis in Sacris Litteris perſæpe nominetur, *Memento Legis Moyſis ſervi mei*, Malach. cap. 4. v. 4. Secundùm Legem Moyſi, Lucæ cap. 2. v. 22. Atque idcirco Propheta iſte Regis ſacerdotis & Legislatoris appellationibus honoretur à S. Clemente Romano Lib. 6. Conſtitut. cap. 19.

48. Sed meliùs Moyſen Veteris Legis promulgatorem duntaxat: ejus autem quoad Cæremonialia etiam & Judicialia præcepta quæcunque, conditorem Dominum Deum fuiſſe, tanquam rem Fidei Veritati propinquam, cum S. Thoma 1. 12. q. 98. an. 2. defendunt Maldonat. in Matth. cap. 19. cit. Suarez Lib. 9. cap. 2. n. 7. & 10. Bellarmin. Lib. 1. de Verbo Dei Scripto cap. 5. & præcipui nominis TT.

plerique. Et Legem illam quidem per Moyſen promulgatam, omnino exploratum & expreſſum eſt Joan. cap. 1. v. 17. *Lex per Moyſen data eſt*. Ejus autem conditorem Dominum Deum fuiſſe, non minùs clarè proditum eſt Exodi cap. 20. v. 22. Ubi relatis præceptis Moralibus ſubjungitur, *Dixit præterea Dominus ad Moyſen, hæc dices filiis Iſrael, Altare de terra facietis &c.* Levitici cap. 1. pr. *Vocavit Moyſen & locutus eſt ei Dominus dicens, Loquere filiis Iſrael & dices ad eos: quæ verba præceptorum Cæremonialium enarrationi toto Libro ſæpe præmittuntur.* Similiter Numer. cap. 1. v. 3. id clarè exprimitur verbis, *Locus eſt Moyſes ad Filios Iſrael omnia, quæ præceperat ei Dominus &c.* Unde Regius Vates Beatos pronuntiat, *qui ambulant in Lege Domini* per Moyſen propoſita, Pſalm 118. v. 1. & Servator noſter Phariſæis & Scribis Moſaica legis tranſgreſſionem exprobrans, *Irritum*, inquiebat, *feciſtis mandatum Dei*, Marci cap. 7. v. 9. Quare Moyſes Legislatoris appellatione & Lex Vetus Moſaica nomen ab iſtius à Domino Deo condita promulgatione, non inſtitutione accepit.

Neque hac in re cum Cano l. cit. excipiendus eſt Libellus Repudii; quia iſ quoque Divinã, non propriã ſuã authoritate à Moyſe permiſſus fuit; cùm enim legis Divinæ, quã nuptiali vinculo inſolubilitas in ipſo naſcentis mundi exordio & voluptatis adhuc innocentis Paradifo collata erat, Genef. cap. 2. v. 24. & c. Unic. de Voto in 6. Relaxatio per viam diſpenſationis Moſaicã & quavis authoritate humanã altiorem exiget poteſtatem, juxta illud, *Quos Deus conjunxit, homo non ſeparet*, Matth. cap. 19. v. 6. uxoris repudium alia quàm Divina authoritate non potuit perſeſſi, Suarez

cit. cap. 2. n. 15.

C

ARTI-